

جمهوری اسلامی ایران

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۱۰۲۳ / ف ۹۴۶

تاریخ: ۱۳۹۴ / ۰۵ / ۰۳

پست:

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه هشتصد و چهاردهم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۴/۰۵/۰۳ مشتمل بر بررسی طرح، لایحه و یک اصلاح اساسنامه ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور اول: طرح دو فوریتی الحاق یک تبصره به ماده «۳۹» قانون پولی و بانکی کشور. (اعاده شده از سوی شورای محترم نگهبان)

بررسی: نسبت به اصلاح انجام شده سه اشکال و شبهه بیان شد که به آن‌ها اشاره می‌گردد.

۱- اصلاح بعمل آمده رافع اشکال شورای محترم نگهبان نمی‌باشد. (۳ رای از ۸ رای)

توضیح این که نظر بعضی از اعضاء این بود که با توجه به وجود موارد خلاف شرع در قوانین و مقررات ناظر بر تأسیس، فعالیت، انحلال و تصفیه اضافه نمودن این قید، حلال مشکل نیست و به عبارت دیگر با توجه به این که بعضی مواد ذاتاً خلاف شرع می‌باشند اضافه نمودن قید «رعایت موازین شرعی» برطرف کننده ایراد نبوده و در مقام عمل به این قانون مسلماً توجه نمی‌شود و به همه قوانین عمل شده و القاء در حرام تحقق می‌یابد ولی در مقابل، نظر برخی دیگر از اعضاء این بود که مفاد اصلاح انجام شده آن است که در مورد مقام به مثل قانون تصفیه به مواردی که خلاف شرع نیست عمل شود و قسمت خلاف شرعش کنار گذاشته شود و لذا اصلاح انجام شده رافع ایراد شرعی دانستن شورای محترم نگهبان می‌باشد.

۲- اصلاح انجام شده دارای ابهام می‌باشد. (۳ رای از ۸ رای)

توضیح این که نظر بعضی از اعضاء این بود که در اصلاحیه بیان نشده است که مرجع تشخیص «این که آیا در این ماده رعایت موازین شرعی شده است یا خیر» چه کسی می‌باشد و بعضی از اعضاء مرجع تشخیص را بر اساس قانون اساسی فقهای شورای محترم نگهبان می‌دانستند و بعضی دیگر از اعضاء از عبارت «با رعایت موازین شرعی» مقام اجرا و عمل را استظهار نموده و قائل بودند که رعایت موازین شرعی در مقام عمل و اجرا می‌باشد و در نتیجه مرجع تشخیص آن خود مجری می‌باشد و چون هر دو احتمال جاری است از این نظر قانون ابهام دارد. همچنین نظر بعضی از اعضاء وجود ابهام از جهت دیگر در این اصلاحیه بود و آن این که در این اصلاح معین نشده است که کدام یک از مواد موجود در قانون لازم است موازین شرعی در آن رعایت شود و این قید به چه ماده‌ای بر می‌گردد تا ایرادات شرعی آن ماده را رفع نماید.

۳- نظر بعضی از اعضاء محترم این بود که اصلاح انجام شده خلاف اصل چهارم قانون اساسی می‌باشد.

توضیح این که بر اساس اصل چهارم قانون اساسی تنها، فقهای شورای نگهبان مرجع تشخیص و جلوگیری از قوانین خلاف شرع می‌باشند و مفهوم این اصل آن است که مادامی که این عمل را انجام نداده باشند قوانین به وضع خود باقی است و اطلاقات و عمومات قوانین از جمله قانون تصفیه معتبر بوده و به قوت خود باقی است و مجرد تعبیر به «با رعایت موازین شرعی» باعث نمی‌شود این قوانین از اعتبار ساقط گردد و کسی دیگر غیر از فقهای شورای محترم نگهبان نمی‌تواند تشخیص دهد که این قانون خلاف شرع است و لذا عدم تشخیص فقهای محترم و حواله دادن تشخیص این مطلب را به افراد دیگر غیر از فقهای شورای نگهبان (که چه بسا در مورد اصلاح انجام شده منظور تشخیص مجری باشد) خلاف اصل چهارم قانون اساسی می‌باشد.

در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود که مفاد اصل چهارم این است که قوانین خلاف شرع توسط فقهای شورای نگهبان ابطال می‌گردند و مفاد اصلاح بعمل آمده آن است که قانونی که خلاف شرع می‌باشد ابطال نشده است و سر جای خود باقی می‌باشد الا این که به مجری می‌گوید که مانند قاضی - مذکور در اصل هفتم قانون اساسی - می‌باشد که به قانون خلاف شرع بر اساس تشخیص خود عمل نماید هر چند این قانون ابطال نشده است و لذا اصلاح انجام شده خلاف اصل چهارم یا هفتم دوم نمی‌باشد.

همچنین نظر بعضی از اعضاء این بود که طرح دو فوریتی همراه با اصلاح آن نوعی ورود یا حکومت مضیق دارد و شمول قوانین مذکور در مورد بانکها را نسبت به بانکهای دولتی را بیان می‌کند البته شمول مضیق یعنی این شمول در مورد قوانین غیر شرعی جاری نیست.

دستور دوم : لایحه اجازه مشارکت دولت جمهوری اسلامی ایران در برنامه صندوق بین المللی پول جهت کاهش فقر و ارتقای رشد (PRGT) (پارالل) ؛ ۱- برنامه کاهش فقر و اساسنامه صندوق بین المللی پول ابهام دارد و لذا لازم است اساسنامه ضمیمه گردد و پس از ملاحظه آن در مورد خلاف شرع و عدم خلاف شرع بودن آن اظهار نظر خواهد شد. (اتفاق آراء)

۲- قرار دادن عنوان «SDR» را در متن اصلی و قراردادن ترجمه فارسی آن در داخل پرانتز خلاف اصل ۱۵ قانون اساسی می باشد.

دستور سوم : اصلاحیه اساسنامه سازمان فناوری اطلاعات ایران که در جلسه ۱۳۹۴/۳/۲۷ هیأت وزیران به تصویب رسیده است.

(پارالل) ؛ خلاف شرع یا قانون اساسی دانسته نشد.

مجمع شورتی فقہی شورای نگهبان
 زهرا محمدی سب زنده در